

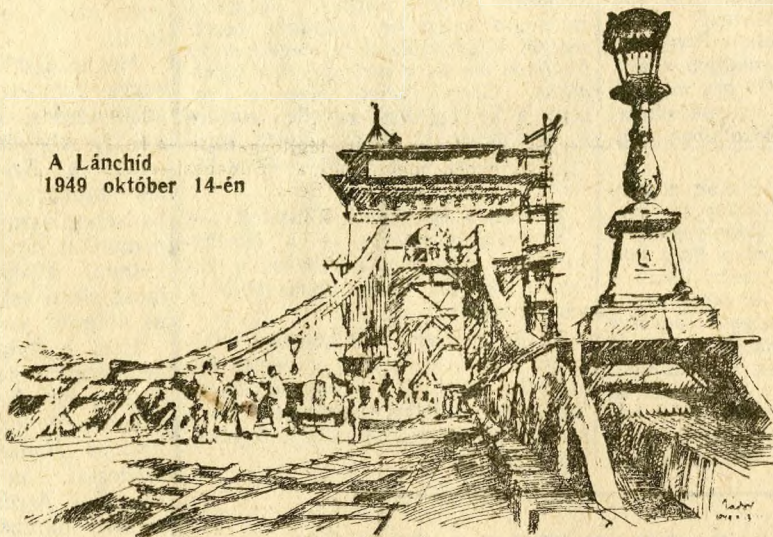
1944 október 15-éről 1949 október 15-én

A hidfőnél állok, igazolványomat mutatom. Még simítják a járdát, kövezik a feljárt, még festik, szepítik Budapest jelképét, a Lánchidat. „Tessék — mondja a munkavezető —, majd én végigvezetem”. Nekiindulunk.

Akkor este is így ugráltam át a kőakadályokat, 1944-ben. Belövések voltak. Itt is, ott is robbant valami. A Belvárosban jártam, siettem hazafelé. Egyszerre mindent felülmuló dörrenés, légnyomás vágott a falhoz. Ablak csörömpölt körös-körül, visszahangzott a környék. Kimentem a folyópartra. A híd már nem élt. Holt láncait mosta a sérült folyó habja.

Öt éve sincsen. „Tessék vigyázni — mondja a vezető —, itt még friss az aszfalt.” Kérülünk. Vigyázni kell a Lánchidra, nehogy valami baja essék.

A Lánchíd
1949 október 14-én

A gyász és a szegény napja ez az október 15. A kátyuba jutott úri rendszer szörnyű csődjére, a szabadjára eresztett csőcselék rémuralmára — de a magunk egykori gyengeségére is emlékeztet. Gyengék voltunk, hogy ez a hitvány had a nyakunkon ülhetett, hajthatott bennünket a biztos halálba, gyilkolhatta a népet, pusztíthatott kénye kedvére. Nemcsak 1944-ről van szó. Az egész Horthy-korszak egyetlen nagy október 15. volt: az irtózás a néptől, a félelem a szabadságtól.

De a szabadság diadalmas fegyverré vált már azóta az erőssé lett magyar dolgozók kezében. Ha most őrséget állítunk gyárunk kapujába, ha feltűve vigyázunk szántásra-vetésre, ha lesújtunk Rajkra — azt mondjuk ezzel: soha többé nem akarunk október 15. bűnöseihez uralma alatt élni. És van már elég erőnk, öntudatunk, szerveztségünk ahhoz, hogy megvédjük magunkat tőlük.

Október 15. főbűnöse: a guár, a bank urai, a nagybirtok. Végrehajtói a reakciós katonatisztek, bürokraták, Horthy, Szálasi, Beregffy — között ott volt a munkásáruló, a trockista propagandaminiszter Kassai-Schallmayer — Peyer, Bán, Rajk, Szőnyi társa az árulásban.

A felszabadulás után száz módon kísérelte meg a főke, hogy legyűrjön bennünket. De belebuktak Nagy Ferencsel is, Pfeifferrel is, Bánnal is, Rajkkal is. Győzött a nép. A nép tanult október 15. rettenetes leckéjén. Megtanulta, hogy kapitalizmus és háború — rokonok Truman Amerikában, Tito Jugoszláviában, Rajk Magyarországon: a háború, a pusztulás.

1944-ben a hatalom bilatorlói bennünket is a háborút viselő főké rendszer csatlósáivá tettek. Öt év nem nagy idő. Mekkora utat tettünk meg mégis azóta: ma bástya vagyunk a béke frontján.

A Lánchid is ennek a bástyának jelképe. Benne van minden, amit alkottunk: a Népköztársaság, a Péti Nitrogén, a traktorállomás, az általános iskola, az újjászületett ember, aki másfélszeresen jegyezte túl a tervekölcsönt, aki élmunkás lett, Kossuth-díjas.

Öt esztendő az egész, nem nagy idő. Kicsi gyerek még, aki akkor született. De jó neki: csak elbeszélésből, iskolakönyvből fogja megtudni, mi történt akkor. Hogy Horthy akkor is, amikor a háború kimenetele végleg

eldől, mert minden-nél jobban rettegett a magyar néptől — szembehelyezkedett a fegyveres ellenállást, a Szovjet Hadsereggel való fegyveres szövetséget követelő néppel, abban a reményben, hogy így átmentheti a magyar nagytőkét, nagybirtokot. Csőd, pusztulás: ez volt az eredmény. A Hitlerért, a finánciókéért folyó háború 600.000 magyar életébe került. Október 15. után sürítve ontotta Szálasi népünk vérért. Tizezrek, százezrek, így leírva is nagy szám. És a számok

mögött ugyanennyi fiatal és öreg, férfi és nő, felnőtt és gyerek véres ronccsá torzulva. Ahány halott, annyi gyászbaborult szülő házastárs, gyerek, annyi magányos ember, aki hiába várja a társát. Ahány halott, annyi elpusztult tennivágyás, munkakedv, jószándék, szeretet.

Háromszázezer új munkásra van öt éves terünkben szükség. Mégegyszer ennyit gyilkolt le a főke, Horthy, Szálasi. Az elpusztultakat kell pótolnunk, helyettük is kell dolgoznunk, hogy elérjük azt az ígért földjét, amelyre ők nem léphettek, mert gyengék voltunk. Meny nyíval kisebb áldozatot jelentett volna, ha a nép szembe fordul akkor Hitlerrel, Horthyval, Szálasiival és békét teremt.

A statisztikusok szerint a fele pusztult el a nemzet, vagyonnak a háború alatt. Rombadőlt házak, üres istállók, néma műhelyek, pusztá lakások ezrei és tízezrei — ezt jelentette számunkra Horthy és Szálasi.

Most: „Romok helyén virágzó ország” a mi hazánk. Magunk építettük újjá, barátaink segítségével. Végére jár az újjáépítés korszaka, a sebek jórésze behegedt már, traktorba öntöttük a hasadtcsővű ágyút, szövőgéphez az országút roncs-tankjait. Új, nagy feladatoknak gyűr-közünk neki, ezért gyártunk magunknak új fegyvert is. Megvédjük barátaink oldalán a szabadságot és a békét, nem engedjük többé országunkat megrontani.

A Szovjet Hadsereg vérért hullatva adta vissza négy száz esztendeje elvesztett szabadságunkat. Sok-sok ezer szovjet katona sirja pecsételte meg a szovjet-magyar barátságot. Hány orosz, ukrán, kirgiz, vagy grúz házba költözött a gyász, hogy mi szabadok lehessünk!

A szocializmus hadseregé leverte kezünkről a bilincset és mi folytatni akarjuk harcukat. A Lánchid is ezt vallja.

A Lánchidon állok, a közepén, újra, annyi év után. A hároméves terü emelte, a szabadság útján járó magyar nép áldozatkészsége. Milyen szép, szebb, mint ahogy Széchenyi megálmodta, létrehozta. Begyógyítottuk hát a vén Duna öt éves sebet. Megépítettük a hidat, sok más is, a teroben annyi minden új gazdagit majd bennünket.

Elfelejthetjük már 1944 október tizenötödikét? A főke még él, válságban van, az imperializmus feni ránk a fogát. Nem, október tizenötödikét nem felejtiük el.

(m. gy.)

Labada Vep 1949 X/15